

FÖDELSEREGISTERING

Förbättrar barns tillgång till en nationalitet och förebygger statslöshet

[Vad är problemet?](#)

[Vad kan jag som arbetar med flyktingar göra?](#)

[Vad behöver förändras på politisk nivå?](#)

[Mer bakgrundsinformation om frågan och fler resurser](#)

VAD ÄR PROBLEMET?

Att inte registrera ett barns födsel kan **utsätta barnet för risker** och **allvarligt kränka de mänskliga rättigheterna**.

- Ett barn vars födsel inte registreras löper större risk att inte anses tillhöra något land och därför inte få tillgång till andra rättigheter så som utbildning, välfärdsförmåner och sjukvård.
- Det är osannolikt att ett flyktingbarn vars födsel inte registrerats kommer att kunna få resedokument eller lagligt korsa gränser, vilket gör att de löper större risk för farliga resor för att nå ett säkert land.
- Ett statslöst flyktingbarn riskerar i högre grad att leva i extrem fattigdom under längre perioder, samt att tvingas in i exploaterande situationer för att överleva så som människohandel, barnarbete, barnäktenskap, att bli barnsoldat eller andra övergrepp.

VAD KAN JAG SOM ARBETAR MED FLYKTINGAR GÖRA?

De fyra grunduppgifterna: Identifiera, registrera, hänvisa och läs på!

1. Identifiera risken för statslöshet

När ett flyktingbarn registreras som asylsökande, utgå inte ifrån att barnet har samma nationalitet som föräldrarna eller som landet de är födda i. Tänk på vikten av födelseregistrering och ställ försiktigt frågor för att identifiera risken för statslöshet. Till exempel:

- Har barnets födsel registrerats? Var det omöjligt att registrera barnets födsel på grund av omständigheter relaterade till att vara flykting (t.ex. på grund av att barnet föddes i transit eller att registrering av födseln kräver kontakt med myndigheterna i det land de flydde ifrån)? **[Obs! Flyktingar ska inte förväntas kontakta myndigheterna i ett land där de fruktar förföljelse]**
- Har barnet ett födelsebevis? Går det att få fram ett födelsebevis?
- Om barnet har ett födelsebevis, är det ett bevis på nationalitet?
- Om barnet har ett födelsebevis, står båda föräldrarna med på det? Om inte, kan detta orsaka svårigheter för barnet att erkännas som att det har samma nationalitet som någon av föräldrarna?

- Har barnets mamma haft svårigheter med att registrera barnets födsel för att hon är kvinna? Är hon ifrån, eller befinner sig för närvarande i, ett land där kvinnor inte har samma rättigheter som män att registrera ett barns födsel eller föra vidare sin nationalitet?

Fler frågor finns här: [Identifiera statslöshet: Frågor för att identifiera ett barns \(risk för\) statslöshet](#)

2. Registrera avsaknaden av födelseregistrering och eventuell statslöshet

Om du identifierar att ett barns födsel inte har registrerats och/eller riskerar statslöshet, registrera denna viktiga information på något annat dokument som rör barnet. Registrera inte förmodad nationalitet i några dokument om det inte finns bevis för nationaliteten. Om ett formulär inte har något fält där du korrekt kan registrera statslöshet, gör en anteckning någonstans på formuläret så att det är registrerat, och informera föräldern/föräldrarna eller vårdnadshavaren om att detta kan vara viktigt för barnet i framtiden. Spara även kopior av alla relevanta dokument så att det går att få tag på dem senare om det behövs.

3. Hänvisa barn till expertråd, stöd och information

Försök ta reda på om det är möjligt att registrera barnets födsel och hänvisa barnet till organisationer i landet du arbetar i som är specialiserade på barns rättigheter, statslöshet och nationalitet för att se om de kan hjälpa till. Några av [våra medlemmar](#) kanske kan hjälpa till. Dela användbara broschyrer av myndigheten som registrerar födsel eller andra relevanta myndigheter i landet du arbetar i, till exempel [den här som publicerats av UNHCR i Bosnien och Hercegovina](#). Ladda ner och använd vår [guide/affisch](#) för dig som arbetar med flyktingar och [vår korta guide](#) för flyktingar och asylsökande.

4. Läs på om födelseregistrering och statslöshet

Det finns lite mer information nedan och mycket mer information på våra hemsidor (länkar nedan). Titta på vårt [webbseminarium om födelseregistrering och förebyggande av statslöshet](#). Läs mer om födelseregistrering och förebyggande av barns statslöshet här:

- Stateless Journeys (statslösa resor): [Födelseregistrering](#) och [barns rättigheter](#)
- ENS tematisk genomgång: [Födelseregistrering och förebyggande av statslöshet i Europa: identifiera effektiva strategier och kvarvarande hinder](#)
- [UNHCR genomgång: Födelseregistrering](#)
- [UNICEF: Vad är födelseregistrering och varför spelar det någon roll?](#)
- UNHCR och UNICEF: [Bakgrund: könsdiskriminering vid födelseregistrering](#)

VAD BEHÖVER FÖRÄNDRAS PÅ POLITISK NIVÅ?

- **Stater ska garantera omedelbar, fri och allmän tillgång till födelseregistrering och födelsebevis** som fastställer juridisk identitet och familjeband vid registrering för alla barn, oavsett invandringsstatus eller medborgarskap/nationalitetsstatus av föräldrarna. Dokumenterat födelsebevis ska utfärdas till alla barn, inklusive de som är födda i transit om deras födsel inte kunde registreras under resan.
- Födelseregistratörer, beslutsfattare kring nationalitet, socialarbetare, domare och andra
- relevanta tjänstepersoner **bör få lämplig utbildning i statslöshet** gällande barn.

- **Hinder för födelseregistrering och barns erhållande av nationalitet bör undanröjas**, till exempel, betungande beviskrav, oöverkomliga avgifter, diskriminerande metoder, komplicerade förfaranden och informationsdelning från sjukhus och födelseregistratorer till tillsynstjänstepersoner som arbetar med migration och invandring.
- **Stater bör införa fullständiga rättsliga garantier i sina nationella lagar** för att hantera alla situationer där barn kan komma att födas statslösa på deras territorium; där delvisa skyddsåtgärder finns på plats bör dessa stärkas för att förhindra statslöshet i alla fall; och skyddsåtgärder ska införas i praktiken för att garantera barnets rätt till en nationalitet.

MER BAKGRUNDSINFORMATION OM FRÅGAN OCH FLER RESURSER

För barn som föds av flyktingar i transit eller exil kan det vara väldigt svårt att uppfylla beviskraven för födelseregistrering. Europeiska länder har olika regler för vilka bevis som krävs för att registrera en födsel. Många stater kräver bevis på tid och plats av födseln och minst en förälders identitet för att kunna registrera ett barns födelse, men flyktingföräldrar kanske inte har dessa bevis om barnet föddes i transit, om de är statslösa, papperslösa eller inte har rätt dokument.

Problematiske rutiner kring födelseregistrering kan förvärra risken för statslöshet bland barn till flyktingar. Information om föräldrarnas nationalitet är avgörande för att fastställa barnets nationalitet eller risk för statslöshet, eftersom de flesta barn förvärrar sin nationalitet från en eller båda föräldrarna genom härkomst. Men många barn registreras med samma nationalitet som sina föräldrar, utan att det undersöks om barnet verkligen har denna nationalitet. Exempel på företeelser som kan hindra föräldrar från att registrera födsel är stränga beviskrav för födelseregistrering, böter och komplicerade domstolsförfaranden för sen registrering eller en rättslig skyldighet för registreringstjänstepersoner att rapportera flyktingar till myndigheter. Metoder som dessa ökar alla [risken för statslösa barn i Europa](#).

Internationell rätt skyddar barns rätt till en nationalitet. Alla barns rätt till en nationalitet är tydligt fastställt i den internationella rätten (till exempel, artikel 7 i [FN:s barnkonvention](#), som är bindande för alla europeiska stater). Enligt [internationell rätt](#) krävs det också att stater inför rättsliga garantier för att förhindra statslöshet, till exempel att ge barn som annars skulle vara statslösa rätten att förvärva sitt födelselands nationalitet. Födelseregistrering är avgörande för att fastställa juridisk identitet och för att förhindra statslöshet hos barn, och födelsebevis är viktiga bevis som hjälper till att bekräfta nationalitet.

Endast runt hälften av de europeiska länderna har [fullständiga skyddsåtgärder som skyddar barn mot statslöshet](#). I vissa länder utesluter lagen många barn eftersom den kräver att barnet, eller en förälder, vistas lagligt i värdlandet. I andra länder kräver lagen en formell ansökan, ofta mot en avgift, vilket hindrar många barn från att få en nationalitet. Tjänstepersoner, föräldrar och barn känner ofta inte till att det finns rättsliga skyddsåtgärder, och ibland tillämpar inte tjänstepersoner skyddsåtgärderna eftersom barnets statslöshet inte har identifierats.

Barn som är statslösa och/eller saknar bevis på nationalitet kan uppleva många svårigheter, inklusive bristande tillgång till utbildning, välfärdsförmåner och sjukvård. De kan kanske inte resa utanför sitt hemland, exempelvis för att hälsa på mor- och farföräldrar

eller andra släktingar. När de når vuxen ålder kan de drabbas av andra svårigheter: inte ha möjlighet att arbeta, få tillgång till högre utbildning, hyra eller köpa bostad och egendom, eller utföra många andra viktiga sysselsättningar, och de kan löpa större risk för exploatering.

Få mer information

[European Network on Statelessness](#) (Det europeiska nätverket för statslöshet)

[Stateless Journeys](#) (statslösa resor)

[Statlöshet-index](#)

[UNHCR:s hemsida Ending Statelessness](#) (Utrota statslöshet)

[UNHCR:s självstudiemodul om statslöshet](#)

[Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Institutet för statslöshet och inkludering)

[Statefree](#) (statsfri)

Gå en kurs vid [Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Institutet för statslöshet och inkludering) eller vid [University of Melbourne](#).

Organisationer i Europa kan [kontakta ENS](#) om utbildningsmöjligheter. Du kan också [anmäla dig till vår mejllista/nyhetsbrev](#), följa oss på sociala medier och [stödja Stateless Journeys campaign](#) (kampanjen Statslösa resor).

VI GICK INTE I SKOLAN FÖR VI VAR TVUNGNA ATT ARBETA MED MIN FARBROR
FÖR ATT ÖVERLEVA. DET ÄR INTE LÄTT. JAG HAR BLIVIT STOPPAD AV POLISEN
MÅNGA GÅNGER OCH HOTAD ATT GRIPAS OCH BÖTFÄLLAS FÖR ATT JAG INTE
HAFT NÅGOT ID-KORT. JAG LEVDE I SKRÄCK

~ RAMAN, FÖDD OCH UPPVUXEN I SERBIEN, INNAN HAN FÖRVÄRVADE DOKUMENT SOM KUNDE BEKRÄFTA HANS IDENTITET
(KÄLLA: UNHCR & UNICEF, ENDING CHILDHOOD STATELESSNESS IN EUROPE)